

Aan de Minister van Werk en Participatie
de heer A.A. Aartsen

Utrecht, 28 oktober 2026

Betreft: Reactie SBJ op de internetconsultatie Zelfstandigenwet

Geachte heer Aartsen,

De Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd (hierna: SBJ) reageert graag op het conceptwetsvoorstel Zelfstandigenwet. Wij zijn positief over het doel van het voorstel: meer duidelijkheid vooraf over wanneer met en als zelfstandige(n) kan worden gewerkt. Wij pleiten echter voor een specifieke duiding voor professionals werkzaam in de jeugdhulp in de Memorie van Toelichting. Reden hiervoor is dat de voorgestelde set criteria in het wetsvoorstel op belangrijke punten niet goed aansluiten bij de jeugdhulp. Dit lichten we toe.

Waarom de voorgestelde criteria in de wet knellen voor zelfstandige professionals in de jeugdhulp

Sinds 2015 zijn gemeenten op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de jeugdhulp. Zij kopen jeugdhulp in, vaak in regionaal verband, en sluiten daarvoor contracten met jeugdhulpaanbieders. De gemeente stelt daarbij de voorwaarden vast, zoals kwaliteitseisen, bekostiging en tarieven. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd ziet toe op de kwaliteit van de hulp, en jeugdprofessionals vallen onder het tuchtrecht. Kwaliteit is daarmee niet vrijblijvend. Jeugdhulpprofessionals zijn bij wet gebonden aan de voor hen geldende professionele standaard, waarmee de inrichting, werkwijze en uitvoering van de betreffende jeugdhulp wordt ingekleurd en vormgegeven.

In de jeugdhulp werken veel zelfstandige professionals, zoals psychologen, sociaal werkers, kinder- en jongerenwerkers, psychiaters, orthopedagogen en vaktherapeuten. Zij dragen in belangrijke zin bij aan de beschikbaarheid van jeugdhulp en aan het beperken van wachttijden doordat zij specialistische expertise en flexibiliteit bieden. Zij werken vaak als zelfstandige in onderaannemerschap van een gecontracteerde en/of gesubsidieerde aanbieder, of ze hebben zelf een contract met één of meer gemeenten. Hun werk speelt zich af rond het kind en het gezin: thuis, op school, in de praktijk en in samenwerking met andere professionals. Onze zorg is dat kenmerken die bij deze manier van werken horen, met de invoering van de Zelfstandigenwet zoals deze nu voorligt, worden uitgelegd als aanwijzing voor gezag. Het gevolg zal zijn dat de professionals die nu in de jeugdhulp op deze wijze werkzaam zijn hun werk niet meer kunnen doen, omdat dit wordt gezien als schijnzelfstandigheid. Dat zou een groot verlies voor de arbeidsmarkt jeugdhulp betekenen. Wij vragen daarom om de wet en de Memorie op de volgende punten te verduidelijken.

Aanwijzing voor gezag en professionele standaard

Om als zelfstandige te gelden, moet de professional volgens het wetsvoorstel zelf kunnen bepalen hoe hij het werk uitvoert. Jeugdprofessionals werken echter altijd volgens vaste kwaliteitseisen, zoals richtlijnen, de beroepscode, zorgstandaarden en de Meldcode. Jeugdhulpprofessionals zijn bij wet gehouden aan de voor hen geldende professionele standaard. Dit is vastgelegd in de Jeugdwet (art. 4.1.1 lid 3), de Wkkgz (art. 2 lid 2 sub b) en WGBO (art. 7: 453 lid 1). Dit betekent dat de jeugdhulpprofessional in algemene zin geen vrijheid heeft om de betreffende werkzaamheden naar

eigen inzicht vorm te geven alsmede de vrijheid de tijdstippen en werkplek te bepalen. De Memorie van Toelichting (hierna Memorie) erkent dat zulke eisen op zich geen probleem hoeven te zijn. Maar zolang de opdrachtgever verantwoordelijk blijft voor de kwaliteit, telt het volgens de Memorie toch als beperking van de vrijheid van de zelfstandige. In de jeugdhulp is dat bijna altijd het geval: de aanbieder blijft tegenover de gemeente en de toezichthouder verantwoordelijk voor de geleverde jeugdzorg en hulp. Hetzelfde geldt voor overleg. De Memorie ziet verplicht overleg als teken van gezag. In de jeugdhulp is multidisciplinair overleg over een kind of gezin echter onderdeel van goede hulpverlening. Daardoor zal de wet het effect hebben dat jeugdhulpprofessionals per definitie uitgesloten zijn van het werken als zelfstandige, wegens de professionele standaard en verdere regels die zijn neergelegd op het gebied van kwaliteit en veiligheid in de jeugdhulp en zorg in bredere zin.

Verzoek: *leg in de Memorie uitdrukkelijk vast dat het werken volgens de professionele standaard geen aanwijzing is voor gezag. Dat geldt voor registratie-eisen, richtlijnen, de meldcode en de kwaliteitseisen vanuit het gemeentelijke contract. Erken ook dat multidisciplinair overleg dat uit de professionele standaard voortvloeit noodzakelijk is voor een goed resultaat en geen beperking is van de vrijheid van de zelfstandige.*

Zelfstandigentoets

Daarnaast willen we aandacht vragen voor de zelfstandigentoets. Het is binnen de jeugdhulp niet ongebruikelijk is om langlopende en omvangrijk samenwerkingen te hebben met opdrachtgevers, omdat dit past bij de aard en omvang van de hulpvraag van de jeugdige en/of diens gezin/omgeving. Dit kan tot gevolg hebben dat een opdrachtnemer niet altijd ruimte heeft voor meerdere opdrachtgevers op hetzelfde moment.

Tot slot willen we het volgende opmerken. Volgens de Memorie werkt iemand die per uur wordt betaald, niet voor eigen rekening en risico. Als voorbeeld noemt de Memorie een zorgmedewerker die per uur wordt ingehuurd (par. 5.3.4.3). Dit is vrij absoluut gesteld en sluit niet aan bij zelfstandigen werkzaam in de jeugdhulp. Het jeugdhulpstelsel is namelijk grotendeels ingericht op betaling per uur. Immers staat binnen de jeugdhulp (en zorg in brede zin) niet centraal dat er een bepaald resultaat *moet* worden bereikt. Je kunt van professionals in de jeugdhulp bijvoorbeeld niet vragen om een ernstige beperking weg te nemen of te genezen. Als professional in de jeugdhulp ben je wel verplicht om met de hoogst mogelijke inspanningen de best mogelijke en passende hulp te verlenen. Echter is het niet realistisch om resultaatgericht werken als uitgangspunt te nemen, als het gaat om werken met de gezondheid en ontwikkelingen van jeugdigen.

Verzoek: *beoordeel ondernemersrisico in de context van de sector, en niet alleen op de bekostigingsvorm die via de gemeentelijke inkoop vastligt. Laat dit terugkomen in de specifieke uitleg in de Memorie voor professionals werkzaam in de jeugdhulp.*

Tot slot

Wij vrezen dat aanbieders en gemeenten door het voorliggend wetsvoorstel meer terughoudend worden met de inzet van zelfstandigen, of daar zelfs helemaal mee stoppen. Dat gaat ten koste van de beschikbaarheid van jeugdhulp en vergroot wachttijden. Ook komt de continuïteit van hulpverleningsrelaties onder druk te staan, terwijl die voor jeugdigen juist zo belangrijk is. Dit staat haaks op de ontwikkeling die we via de Hervormingsagenda Jeugd zo graag willen bereiken, namelijk de toegankelijkheid, beschikbaarheid en kwaliteit van jeugdhulp ook in de toekomst kunnen blijven bieden. Heldere, specifieke uitleg in de Memorie over zelfstandigen werkzaam in de jeugdhulp kan dit voorkomen.

Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd

Met vriendelijke groet,
Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd

BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

nvo
Nederlandse Vereniging
van Ouders en
Opvoedingsdeskundigen

v&vn
Vereniging van
Verpleegkundigen,
Maatschepers &
Gezondheid

AJN
JEUGDARTSEN NEDERLAND

LVP
LANDELIJKE VERENIGING VAN
VRIJGEVESTIGE PSYCHOLOGEN
& PSYCHOTHERAPEUTEN

**vaktherapie
nederland**
FORUM VOOR VAKTHERAPIE-ENKELENDIEN

NVKI Nederlandse
Vereniging voor
Kindergeriatrie

BVJONG
Beroepsvereniging
van Jongeren

**landelijke
huisartsen
vereniging**

**NEDERLANDSE
VERENIGING
PSYCHIATRIE**
KIND- EN JEUGDPSYCHIATRIE

NIP
Nederlands Instituut
van Psychologen

Samenwerkende
Beroepsverenigingen
Jeugd

BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

nvo
Nederlandse Vereniging
van Ouders en
Opvoedingsdeskundigen

v&vn
Vereniging van
Verpleegkundigen,
Maatschepers &
Gezondheid

AJN
JEUGDARTSEN NEDERLAND

LVP
LANDELIJKE VERENIGING VAN
VRIJGEVESTIGE PSYCHOLOGEN
& PSYCHOTHERAPEUTEN

**vaktherapie
nederland**
FORUM VOOR VAKTHERAPIE-ENKELENDIEN

NVKI Nederlandse
Vereniging voor
Kindergeriatrie

BVJONG
Beroepsvereniging
van Jongeren

**landelijke
huisartsen
vereniging**

**NEDERLANDSE
VERENIGING
PSYCHIATRIE**
KIND- EN JEUGDPSYCHIATRIE

NIP
Nederlands Instituut
van Psychologen

Samenwerkende
Beroepsverenigingen
Jeugd